

Митрополит Инокентий (Вениаминов)

**ПЪТЕВОДИТЕЛ
ЗА
ЦАРСТВОТО
НЕБЕСНО**

ЗА АВТОРА

Митрополит Инокентий (Вениаминов) - бележитият църковен йерарх на 19-ти век, възглавявал Московската Патриаршия повече от десет години, даровитият богослов, оставил богато писмено наследство, широко известният в научните среди етнограф - влиза в историята на Руската Православна църква преди всичко като първоучителя на далечните североизточни области на тогавашната империя. В продължение на 45 години чрез неуморна дейност той извършва главния си жизнен подвиг - просвещава изостаналите народности в тогавашна Русия. На тази апостолска дейност отдава най-добрите години от живота си. Огънат, който гори в сърцето му, запалва светлината на живата евангелска истина за много поколения хора. Неговият живот е свидетелство за проявяването на Божията благодат в човека. Любовта към Христа го кара да предприеме най-трудната мисия - служенето на ближните.

Митрополит Инокентий, чието светско име е Иван Евсеевич Попов, е роден на 26 август 1797 г. в семейството на беден клисар от село Анчинское, Иркутска губерния. Заради завършването на местната духовна семинария с отличен успех в богословските науки, ръководството на училището му присвоява като фамилия името на покойния Иркутски архиепископ - Вениамин, което той през целия си живот носи с голямо благоговение. Една година преди да завърши семинарския курс сключва брак и скоро след това бива ръкоположен за дякон на Благовещенската енорийска църква в Иркутск. Като най-добрият ученик на семинарията има възможност да стане студент в Московската Духовна академия, но Божият промисъл отрежда друго. Отец Йоан служи като дякон четири години и впоследствие си спомня за този период като за най-светлия в църковния му живот.

Когато става свещеник, енорияшите на храма, където служи, а и всички граждани на Иркутск, веднага забелязват дълбоката искреност на младия благочестив йерей - усърдния извършител на Божиите Тайнства и ревностния учител на вярата. Обикват го заради дълбоко поучителните му проповеди и заради особената пастирска загриженост за тях.

През 1823 г. отец Йоан откликва на поканата на местния архиерей и заминава за свещеник на Алеутските острови. Бива назначен за мисионер на остров Уналашку, а изпълненото с множество опасности пътуване дотам продължава 12 месеца.

Сред местните хора господстват езически представи и първобитно робство. Първа грижа на отеца става построяването на храм. След една година алеутите вече имат църква. Между пастира и пасомите възниква забележителна духовна връзка. Свещеникът си поставя за задача да изучи езика им, да опознае душите им и да им предаде благодатното слово на живота. Заветна негова мечта става превеждането на Священото Писание и богослужебните книги на алеутски език. С примитивна лодка, подлагайки се на опасности, той преодолява големите разстояния между островите, за да не лиши никого от духовна храна - словото Божие и благодатта на Светото Кръщение.

Отец Йоан превежда на алеутски език Катехизиса и Евангелието от Матей, а за да даде възможност на местните да четат тези книги, създава заради тях алеутски буквар. Тогава написва на техния език и настоящата, съвсем обикновена в езиково отношение, но дълбоко смислена книга, за да разкрие на новопокръстените правилата на християнския живот. Тя получава широка известност и дълго време бива издавана не само на алеутски, но и на църковнославянски и руски, и така се разпространява сред православните в хиляди екземпляри и претърпява 47 издания (!).

За петнадесет години апостолска дейност отец Йоан стига до извода, че православната мисия в Северна Америка изисква по-голям размах и че препятствията и трудностите ще могат да се преодоляват с усилията не на един, а на множество мисионери. Епархиалният архиерей одобрява неговия план за преобразование, подпомага го и Светейшият Синод на Руската Православна църква. Междувременно отецът овдовява и по съвета на Московския митрополит Филарет приема монашество с името Инокентий - в чест на светителя Инокентий Иркутски, продължител на чието дело е всъщност. Следващата стъпка е ръкополагането му за епископ Камчатски, Курилски и Алеутски с катедра на остров Ситха. Епархията е необичайно обширна - включва Аляска и разпръснатите на 1500 километра Алеутски и Курилски острови, както и Камчатка и крайбрежието на Охотско море.

Преосвещеният Инокентий учредява нови мисии и ревностно следи за успеха на разпространението на Православието сред калошите, кадякците, алеутите, креолите и с радост отбелязва, че „мнозина започват да излизат от мрака на светлина“. В писмо до митрополит Филарет

той пише: „Колкото повече опознавам диваците, толкова повече ги обиквам и толкова повече се убеждавам, че ние с нашето просвещение сме се отклонили твърде много от пътя на съвършенството, без да забелязваме това, а мнозина от така наречените „диваци“ са много по-добри в нравствено отношение спрямо немалко, смятани за просветени.“

Владиката прави всичко, за да бъде колкото може по-полезен — често посещава населените места, извършва богослужения, казва поучения и се старае да не остави нито едно поселение, през което минава, без да напомни за главната цел на земното съществуване. Важна негова заслуга е и създаването на училища към храмовете. В записките си отбелязва, че от всички качества на туземците най-много го радва тяхното усърдие, по-точно жаждата им, да слушат *словото Божие* и че *по-скоро би се изморил и най-неуморимият проповедник, отколкото да намалее тяхното внимание и желание да слушат словото.*

За значението на мисионерската дейност на епископ Инокентий се говори с признателност дори на заседания на американския парламент - след преминаването на руските северо-американски територии във владение на САЩ. Сенаторите упрекуват тяхното правителство, че не прави нищо за нравственото и материалното благополучие на този край. Един от тях казва: „Не така постъпваше руското правителство и руското духовенство: от диваците те направиха християни, от невежите - образовани, строяха църкви, основаваха училища ...“

Впоследствие към епархията е присъединена и Якутска област. Тогава числеността на паството се увеличава до двеста хиляди души. Якутите с необикновено вдъхновение изслушват - за първи път на тяхното наречие - светата Литургия, и този ден впоследствие започват да отбелязват като празник.

Заради неуморните си архипастирски трудове преосвещеният Инокентий е възведен в сан архиепископ - през 1850 г., а петнадесет години по-късно получава най-високото духовно отличие - ордена на св. Александър Невски. В неговата личност съвременниците му виждат ревностен подвижник на Руската Православна църква, избраник на Бога и сеяч на Неговото слово.

През 1858 г. американската катедра на владиката е преместена в град Благовещенск, а допълнително се откриват викариатства в Новоархангелск и в Якутск, които да бъдат в помощ на престарелия архиепископ. Вече на 70-годишна възраст и с влошено здраве преосвещеният има желание да прекара остатъка от живота си в манастирско уединение. Но съвсем неочаквано за него получава назначение за Московски митрополит - на мястото на починалия светител Филарет. Когато Москва и цяла Русия недоумяват кой може да заеме столичната катедра след знаменития Филарет, Божият промисъл посочва великия труженик на Христовата нива, благодатния архиерей, който от студентите северни земи донася жарта на истинската вяра.

Въпреки преклонната си възраст и недоброто си здраве, и в Москва и Петербург преосвещеният Инокентий се труди също така ревностно, както в Сибир. Отделя голямо внимание на осъществяването на плановете за духовно образование и възпитание на църковните служители. Грижи се за нуждите на бялото духовенство, особено на неговите вдовици и сираци, работи и за духовното просвещение на народа в църковните училища.

Бидейки свещеноархимандрит на Троице-Сергиевата лавра, полага много трудове за благоустрояването на тази обител. С неговото благословение започва издаването на известните брошури „Троицкие листни“. През 1870 г. в Москва основава Православно мисионерско общество. По негово предложение, след отстъпването на руските владения в Северна Америка на САЩ, към Руската Православна църква се създава Алеутска епархия с епископска катедра в Сан Франциско.

Митрополит Инокентий умира през 1879 г. на Велика събота, в навечерието на Пасха, и е погребан в храма „Свети Дух“ в Троице-Сергиевата лавра, точно до светителя Филарет, който дълбоко почитал приемника си и казвал: „В него има нещо апостолско!“

ВСТЪПЛЕНИЕ

Хората не са създадени да живеят само тук, на земята, но и за да живеят с Бога и в Бога, и не за да живеят сто или хиляда години, а за да живеят вечно.

Всеки човек, който и да е той, желае и търси за себе си благополучие и щастие. Да си желаеш доброто и да търсиш благополучие или блаженство е вродено чувство у човека, и затова то не е грях или порок...

На този свят нищо, освен Бога, не може да насити нашето сърце или пък напълно да удовлетвори желанията ни. Не може да се загаси пожар със сухи клони или с масло, тъй като единствено водата може да направи това; по същия начин и желанията на човешкото сърце не могат да се заситят с благата на този свят, тъй като единствено благодатта Божия може да стори това.

Всяка желана от нас вещь ни харесва само дотогава, докато още не я притежаваме; когато я получим, бързо ни омръзва. Само онова ни се струва хубаво и привлекателно, което още нямаме, а всичко, което притежаваме, дори и най-доброто, или не ни е достатъчно, или не ни впечатлява. Най-добрият пример за това е цар Соломон, който, както е известно, бил толкова богат, че цялата домашна утвар в дворците му била от чисто злато; бил и толкова пре-мъдър, че и царе идвали да го слушат, и толкова славен, че враговете му треперели от него. Той, бидейки просветен и могъщ повече от всички свои съвременници, могъл да удовлетвори всичките си желания и прищевки, така че почти нямало нещо на света, което да не притежавал или пък да не можел да получи. Но при всичко това и той не могъл да насити сърцето си, а тези сърдечни желания него са го измъчвали много повече, отколкото обикновения човек, затова накрая, след като изпитал всичко на света, казал в своите писания: *всичко на този свят е суета и нищо не може да задоволи нашите желания.*

Наистина няма на света такива неща, които да могат съвършено да удовлетворят нашите желания. Дори и ако човек завладее целия свят и всичко, което е в света — и това го заинтригува, примерно, за една минута. Но това никак няма да насити сърцето му, защото човешкото сърце може да бъде напълно удовлетворено и нахранено единствено с любовта Божия, и затова **само Бог може да нахрани човешката душа и да утоли жаждата на сърдечните желания.**

И така, братя, ако искате да живеете с Бога в Царството Небесно, бъдете православни християни. Ако искате благополучие и щастие -търсете ги в Бога. И ако искате сърцето ви да е напълно удовлетворено - обърнете го към Бога, от Когото сте се отдалечили чрез своите грехове.

Но знайте, че никой сам, без Исус Христос, не може да се върне и да се приближи до Бога, защото нашите грехове като висока стена не ни допускат до Него. И ако Исус Христос, по Своето милосърдие към нас, не беше слязъл на земята и не беше приел върху Себе Си човешка плът и чрез Своята смърт не беше разрушил стените, недопускащи ни до Бога, то всички хора биха погинали безвъзвратно и нито един човек не би могъл да се доближи до Бога и да живее с Него. Защото всеки човек е грешник, ражда се от утробата на майка си в грях, и дори у кърмачето, макар то и да не знае и да не върши още нищо житейско, грехът съществува като семе.

И затова Исус Христос е нашият Изкупител, Спасител, Избавител и Благодетел. И вече всеки човек, който поиска, може да се възвърне към Бога и да влезе в Царството Небесно.

Но знайте, че пътят за Царството Небесно е само един, и този път е същият, който е извървял Исус Христос, живеейки на земята. Друг път няма, никога не е имало и няма да има, защото Христос е казал: Аз съм пътят, и който иска да върви след Мене, нека се отрече от себе си, да вземе кръста си и Ме последва.

И затова за всеки християнин, и дори за всеки човек, е твърде наложително да знае какъв е този път, как да го намери и как да върви по него. И ето тук аз искам да побеседвам с вас за този път. И макар да знам, че не мога да ви го покажа така, както следва, но доколкото ми позволяват силите, ще се постарая - с надежда на Исус Христос, Който и нечистите неща може да употреби за очистване и лечение.

И така, комуто попадне тази моя книжка и който пожелае да я прочете, ще намери в нея не нещо повече от бледо и оскъдно повествование за пътя до Царството Небесно. Но който я прочете с молитва към Христа, то Последният - като Всемогъщ, и чрез тези мои слаби думи ще може да просвети и съгрее сърцето на четящия.

Своето повествование съм разделил на **четири части**:

1. *За това, кои са благата, които Иисус Христос ни дарува чрез Своята смърт.*
2. *Как Иисус Христос живя на земята и за това, че Той пострада заради нас,*
3. *Кой е пътят, по който трябва да вървим към Царството Небесно.*
4. *Как Иисус Христос ни помага да вървим по този път и как можем да получим тази помощ.*

Господи Иисусе Христе, към Тебе викам: чуй мене, недостойния Твой раб! Просвети моя ум, помогни ми истинно и разбираемо да разкажа за Твоя път към Царството на славата, който Ти, по Твоео милосърдие, ни дарува! На слушащите и четящите това дай да се изпълнят с Твоята любов, да се просветят с Твоео познание и да се утвърдят с Твоята сила, и съгрей нашите сърца с Твоя Дух, за да тръгнем радостно и усърдно по пътя, който Ти ни показва!